

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 145/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Jána Lubyho a Juraja Babjaka prerokoval sťažnosť S., spol. s r. o., B., zastúpenej advokátkou JUDr. A. D., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S., spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. S., spol. s r. o., priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť S., spol. s r. o., trovy konania v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. A. D., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2005 doručená sťažnosť S., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002.

Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 145/05-15 z 18. mája 2005 sťažnosť sťažovateľky prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu z 19. apríla 2005 okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti č. Spr. 2118/02 z 26. apríla 2005 uvádza:

„Podaním zo dňa 30. 5. 2003 požiadal JUDr. M. T., konateľ S., spol. s r. o., o doplnenie uznesenia zo dňa 4. 4. 2003 ZPZ 7806/Sro 2002, sp. zn. Sro 18 846/B. Sudkyňa ho výzvou zo dňa 28. 10. 2003, ktorá mu bola doručená dňa 10. 11. 2003 vyzvala, aby sa

dostavil na informatívny výsluch dňa 19. 11. 2003. Na tento výsluch sa navrhovateľ nedostavil. Uznesením zo dňa 25. 4. 2005 súd návrh zamietol. Sťažnosť je dôvodná.“

Tieto skutočnosti ústavný súd zistil aj z obsahu spisu okresného súdu.

Navyše ústavný súd zistil, že sťažovateľka proti rozhodnutiu okresného súdu z 25. apríla 2005 podala odvolanie, v dôsledku čoho okresný súd spis 26. mája 2005 postúpil Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danej veci upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (napr. III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

1) Predmetom posudzovaného nesporového konania pred okresným súdom je návrh na vydanie doplnujúceho uznesenia a na zápis zmien v obchodnom registri. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla mať rozhodujúci vplyv na doterajšiu dĺžku trvania konania na okresnom súde.

2) Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd z obsahu sťažnosti zistil, že i keď sťažovateľka sa nezúčastnila 19. novembra 2003 na informatívnom výsluchu, na ktorý ju okresný súd riadne predvolal, táto skutočnosť nemala vplyv na celkovú dĺžku konania, pretože všeobecný súd sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal a prvý úkon urobil až 25. apríla 2005, potom ako sa sťažovateľka podanou sťažnosťou ústavnému súdu domáhala ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

3) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že okresný súd bez existencie zákonnej prekážky bol nečinný v období od 30. mája 2003, keď mu bol doručený návrh na doplnenie uznesenia na zápis

zmien v obchodnom registri, až do 25. apríla 2005, keď okresný súd návrh zamietol. V tomto období vykonal len jednoduchý úkon, akým je predvolanie sťažovateľky na informatívny výsluch na 19. november 2003. Uvedené obdobie nečinnosti v postupe okresného súdu trvajúce takmer 23 mesiacov malo vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto je potrebné považovať ho za zbytočný prieťah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na uvedené a vyjadrenie okresného súdu, že sťažnosť sťažovateľky na zbytočné prieťahy je dôvodná, ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené.

Pretože ústavný súd zistil porušenie sťažovateľkinho základného práva podľa čl. 48 ústavy okresným súdom, aj napriek tomu, že jej návrh bol uznesením z 25. apríla 2005 zamietnutý a spis bol z dôvodu odvolania sťažovateľky postúpený krajskému súdu, a bez ohľadu na možnosť, že krajský súd rozhodnutie okresného súdu potvrdí, ústavný súd vychádzal zo stavu, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu naďalej trvá, preto prikázal okresnému súdu pre jeho ďalší prípadný postup, aby vo veci sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002 konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 20 000 Sk, ktoré odôvodnila tak, že: „*Nečinnosťou súdu o návrhu na doplnenie uznesenia je spôsobené, že v obchodnom registri do dnešného dňa nie je zapísaný údaj o tom, že sťažovateľ je právnym nástupcom spoločnosti T., spol. s r. o. Údaj o právnom nástupníctve pri zápise zlúčenia spoločností do obchodného registra je pritom údaj, ktorý sa do obchodného registra má zapísať obligatórne. Sťažovateľ je preto nútený preukazovať, že je právnym nástupcom spoločnosti T., spol. s r. o. všetkým inštitúciám osobitnými listinami. Náklady sťažovateľa na stratený čas, vyhotovenie overených kópií listín a obtiaže spojené s vysvetľovaním veci sú ťažko preukázateľnou škodou.*“

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nielen deklaráciou porušenia, prípadne príkazom na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 30/05).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Sro 18846/B, ZPZ 7806/Sro/2002, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím na skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. A. D. Sťažovateľka požadovala úhradu trov konania v celkovej výške 9 360 Sk.

Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2004, ktorá bola 15 008 Sk. Úhradu sťažovateľke priznal (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s ustanoveniami § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške 2 501 Sk a k tomu 2 x 150 Sk režijný paušál. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania v celkovej sume 5 302 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2005